

ikke noget i det, vil det vel heller ikke faa nogen Fremgang.

Det andet Punkt, hvor Mindretallet har et Særstandpunkt, er det, om Kommuner skulle stilles lige med Foreninger med Hensyn til denne Lov eller ikke. Naar man ser paa Fæsteforholdet, enten det saa er Livsfæste eller Arvefæste, saa er det jo øjnespringende, at det er ikke let for Foreninger at have med det at gøre, for, som den ærede Ordfører sagde, en saadan Forenings Arbejde maa afsluttes indenfor en vis rimelig Tid, og Fæste, under hvilken Form man end har det, forudsætter, at Foreningen vedblivende er Ejer af Jorden. Noget andet bliver det, naar man kommer til at staa overfor Kommunerne. Disse ville meget lettere kunne have med Fæsteforholdet at gøre, idet Kommunerne ere noget vedvarende, og at de eje Fæstejord, vil ikke medføre den ringeste praktiske Vanskelighed. Jeg kan ikke se andet, end at med Hensyn til dette Punkt er min Stilling aldeles den samme eller en tilsvarende som overfor det første. Jeg betvivler meget, at Kommunerne, hvis denne Lov gaar igennem, i stor Stil ville give sig til at opkøbe Jord og indrette sig med Fæsteforhold. Jeg tror, at Kommunalraadene ville være praktiske og tage Sagen sindigt og langsomt. Men derfor finder jeg heller ikke nogen Fare ved at lade Bestemmelsen staa. Jeg har i det hele taget ikke nogen Betænkelighed ved den Slags Bestemmelser, som give Folk Valget mellem forskellige Ting, idet jeg har saa megen Tillid til den praktiske Sans hos de praktiske Folk, som skulle have med det at gøre, at de nok skulle finde de rigtige Veje, ad hvilke Udviklingen kan fremmes. — Det forekommer mig ogsaa, at med Hensyn til Udstykningen ere Kommunerne udrustede ganske godt. For det første kan man gaa ud fra, at de Folk, der blive valgte ind i de kommunale Raad, have deres Medborgeres Tillid. For det andet maa det erindres, at de kommunale Raads Ret til at købe Jord er indskrænket til den Jord, der ligger indenfor Kommunens Grænser, og de ville derfor kende Ejendommene godt, og det er muligt, at de ogsaa kende de Folk, som ville have Jorden. For Foreninger vil det maaske blive saadan, at de undertiden kunne komme til at staa fremmede overfor Ejendommene og maa søge andenhaands Oplysninger, saa at de ikke ere i Stand til at bedømme Forholdene saa sikkert, som Kommunalraadene kunne. — Dernæst mener jeg ogsaa, at Kommunerne kunne være

noget interesserede i at have denne Ret. Vi kende vist alle Eksempler paa, at indenfor en Kommunes Enemærker kan der være større Gaarde, som ere daarligt drevne —, jeg vil ikke sige, at alle større Gaarde ere daarligt drevne, for der er ogsaa mange mindre Gaarde, der ere daarligt drevne. Naar der nu ligger en saadan større Gaard, som er daarligt drevne, faar Kommunen for det første ikke nogen rigtig Skatteindtægt af den; for det andet er der den store Vanskelighed, at paa en saadan Gaard er der en Del Tjenestefolk, men det er oftest de ringere, man her maa nøjes med, og hvad der kan flyde af det, er noget, vi kende. Der kan komme Udgifter, som komme til at svie til Kommunens Kasse, der kan falde Fattigbyrder af fra saadan en stor Gaard, det behøver jeg ikke at nævne videre, det er noget, som vistnok de ærede Medlemmer alle sammen kende fuldt saa godt som jeg. Ogsaa derfor mener jeg, at Forslaget bør indeholde en Ret for Kommunerne til at benytte Loven. — Og saa er der jo det at bemærke, som jeg før sagde, at Lovforslaget er kun et Tilbud, og det er kun paa Kommunens Enemærker, at et saadant Opkøb kan foretages af Kommunen, eller da væsentligt i alt Fald.

Med Hensyn til den Indvending, at Kommunerne ikke maa være Godsejere, hvad Flertallet i Betænkningen har nævnt noget om, vil jeg sige, at Kommunerne ere jo allerede Godsejere; der er jo en hel Masse Kommuner her i Danmark, som allerede eje Jord. Det er væsentlig Købstadkommuner, og saa vidt mig bekendt anvendes disse Købstadsteder til Dels til at leje ud, men der er vistnok ogsaa Kommuner, som have Fæste- eller Lejehuse. Det er altsaa ikke noget nyt, man her kommer ind paa. Og naar man tænker sig Landkommuner, da er det givet, at en Landkommune vil i de allerfleste Tilfælde være henvist til kun at kunne opkøbe en Gaard, ja der er mange Landkommuner, hvor der slet ikke findes nogen saadan Gaard, en saadan stor Ejendom, som man kan købe.

Endelig vil jeg til sidst sige, at den Indvending, at der ved saadanne Lovforslag som det foreliggende skal være en Tendens henimod at komme ind paa en Slags Kommunal-socialisme, hvor det er Samfundet, som skal eje Jorden, skal jeg slet ikke komme ind paa. Jeg tror nemlig slet ikke, der er Anledning til at komme ind paa det i denne Lov. Den Sprække i Døren, som aabnes